

Lepopis ali risanje.

Večina učiteljstva polaga veliko važnost lepopisju kot predmetu v osnovni šoli in nekateri nadzorniki gredo v svojem pedantstvu tako daleč, da mora ja sleherna stran lepopisnice biti kvalifikovana. Vsak praktičen učitelj zamore izvajati iz svojih lastnih izkušenj, da je lepopis kot predmet, če ne v srednji vsaj v višji stopnji, odveč. Ni moj namen navajati vse podrobnosti, ker bi bilo odveč, pripomnim pa samo to, da praktičen učitelj ne bo motril svoje pozornosti le pri uri lepopisja, temveč pri vseh pismenih izdelkih. Kaj mi pomaga, če učenec v lepopisnici piše lepo in čedno, če pa te lepote in čednosti ne zna izvajati v pismenih izdelkih, kajti iz pismenih izdelkov se spozna učenca, katerega pripravljamo za praktičnega člana človeške družbe v življenju, ali bo pridobil ono, kar od njega zahteva bodoče življenje.

Ti pogreški, ki se v veliki meri porajajo po vseh šolah, nam dovolj pričajo, da je lepopisje odveč kot samostojen predmet, katerega se da z boljšimi uspehi istočasno uvajati in gladiti — ne da bi to učenec občutil, da mora pisati po taktu »tanka gor, debela dol« — pri vseh drugih pismenih izdelkih.

Če se hočemo držati onega reka: »iz življenja za življenje«, ga moramo poprej sami pravilno pojmiti in ga izvajati res v takem smislu, da otrok ne prinese iz šole le praznih fraz, ampak to, kar zahteva življenje od njega. Mi še vedno ne korakamo z duhom časa, naše šolstvo še vedno tava v zastarelem sistemu in to ponajveč radi prevelike komodnosti učiteljstva. Marsikateremu učitelju so zastareli in neuporabni podrobni učni načrti vodnik v njegovem delu na šolskem polju. Praktičen učitelj mora tudi nekaj svojega iz življenja vzetega in na podlagi lastnih izkušenj vpeljati v šolo, pripravljati se mora do subjektivne samostojnosti in samozavesti in ne biti navezan na možgane drugih ljudi, ki so večkrat zastareli; saj za svoje delo je odgovoren le narodu in nikomur drugemu.

Če pa hočemo doseči samostojnost, nas morajo v tem podpreti naši nadzorni organi, kateri ravno tako potrebujejo onega korakanja z duhom časa, kakor mi. Po mojem mnenju je le oni nadzornik na mestu, ki prepusti metodično pot pristoju učitelju, a ki zahteva obenem od njega onih uspehov, ki so dosegljivi za starost pripuščenih mu otrok po vseh šolskih in človeških zakonih. Kdor ravna drugače, tam ni pričakovati zanimanja za šolo ne od učiteljstva ne od učencev.

Da ne zaidem predač, se vračam k prvotni temi. Dočim se lepopisje na eni strani protežira, se na drugi strani risanje v pravem pomenu besede zanemarja. In vendar ni manj važno risanje od lepopisja, da celo važnejše. Lepopis se da gojiti v zvezi z vsemi predmeti, risanje pa skoro ne in se tudi pri gotovih predmetih, ki so v tako tesni zvezi z risanjem, direktno zanemarja. Iz prakse vem, da imajo učenci večje poželenje in veselje do risanja, kakor do lepopisja, kajti na višji stopnji vedo že naprej, katero črko in besedo bodo pisali, ker so si zapomnili od prejšnjih let. In ker se v lepopisju vedno ene in iste oblike ponavljajo skozi vso šolsko dobo, jim postaja lepopisje kot predmet čim dalje bolj apatično in rezultat tega vidimo v uspehih, ki se ustavijo pri gotovi točki in krenejo nazaj k prvotni. Na višji stopnji ne vidi otrok v lepopisju nič novega, nič interesantnega, predstavljajo se mu vedno enake oblike in naveliča se jih docela.

4 » » 450 » 500 » » »
4 » » 500 » 600 » » »
3 » » 600 » 700 » » »

Plače kranjskih ljudskih učiteljev, ki smo jih tu uvrstili, pa ti ne dobivajo samo kot učitelj, temveč tudi za orglavška in cerkveniška opravila; kajti $\frac{3}{4}$ kranjskih učiteljev n. pr. so obenem tudi orglavci in mežnarji, kar jim zlasti veliko odpravkov prizadeva, če osebno ali po hlapcu to delo izvršujejo. »

I. Lapajne.

† Tovariš Rudolf Schiller.

Kruta smrt je iztrgala iz naše srede nenadoma dragega tovariša R. Schillerja, nadučitelja v Črnomlju. Čeravno je okraj raztresen, slabe železniške zveze, vendar, kdor je zvedel še pravočasno nenadno vest, vsak je pohitel, da izkaže še zadnjo čast dragemu tovarišu.

Zopet je imel Črnomelj priliko gledati, kako priljubljen je mož, ki je vedno delal za svoj narod.

Pred hišo žalosti je domači pevski zbor pomnožen s tovariši učitelji zapel

Pri risanju pa je za otroka vse kaj drugega, vsako uro nekaj novega in interesantnega ter zabavnega. Že razni risalni pripomočki, ki jih rabi pri risanju, ga čim bolj navdušujejo. Že sam košček zlomljenega metra ga napravi ponosnega, da zamore meriti in ugibati, kakor rokodelci, ki jih opazuje zunaj šole.

Pred očmi moramo imeti, da se mnogo učencev posveti po končani šolski dobi rokodelstvu. Če hočemo imeti v bodočnosti dobre rokodelce in obrtnike, jim moramo dati potrebno podlago že v osnovni šoli. Zidar, ki ne razume načrta, ne more postati samostojen mojster, primoran je garati vse svoje življenje za druge, in to velja tudi za druge. Res, da imamo obrtne nadaljevalne šole, v katerih specijelno vežbajo za obrt potrebnih znanosti, toda tudi to, ako hočemo dati narodu poleg praktičnih tudi teoretičnih obrtnikov in rokodelcev, morajo razpolagati s človeškim materialom, ki ima vse osnovne predpogoje v svrhu dosežanja onega, kar zahteva posamezni obrt, in te predpogoje je dolžna v vsej meri nuditi osnovna šola. Učenec je treba že v osnovni šoli navajati — poleg drugega risanje, — k projekcijskemu risanju v zvezi z geometrijskimi računi, ne da bi se učenec zavedal kaj je projekcijsko risanje; za poglobljanje teh pojmov se prepūšča obrtno - nadaljevalnim šolam.

Govoril sem pred kratkim s profesorjem obrtne šole v Ljubljani in pripovedoval mi je, da učenca takoj spozna po delu odkod je doma, mislil je tu na Goričane, ker je v njih uvidel v risanju bolj podkovanega, kakor druge. Na Goriškem nismo podcenjevali risanja na ljudskih šolah, nasprotno so se vse šole intenzivno bavile z njim, kar nam priča mnogo vzornih in odličnih samostojnih podjetnikov z ljudsko - šolsko in obrtno - šolsko izobrazbo. V N. sem opazoval v začetku svojega službovanja kamnoseške učence, ki so samostojno izdelovali iz predloženih jim načrtov lepe izdelke, ki so se pošiljali na vse strani sveta. Ti učenci so bili v ponos obrtnikom, sebi in učiteljstvu ljudske in obenem obrtne nadaljevalne šole. Svojo naklonjenost so svojim učiteljem ohranili v naprej zavedajoč se, da se imajo le njim zahvaliti na pridobitvi teoretičnega znanja.

V naši domovini potrebujemo vseh kategorij dobro izvežbanih obrtnikov in rokodelcev in za pridobitev teh, je v prvi vrsti vpoklicana osnovna šola, da jih že v šolski dobi pripravi do tega, da v njih postavi temelj za nadaljnje delo. In če hočemo to doseči, se moramo v večji meri zainteresirati za risanje, gojiti ga v isti meri, kakor druge glavne predmete. Namesto tistega dolgačasnega čekanja na višji stopnji, naj se nadomesti risanje, ki bode mnogo več koristilo posameznikom v poznejšem življenju in narod bo bogatejši na inteligentnih in večjih obrtnikih in nič manj prizadet v kaligrafih. Ponavljam: Iz življenja za življenje!!!

Josip Macarol.

O slovniskem pouku.

1. Splošne opomnje.

Da je slovnica v Sloveniji le pastorka, sem opazoval že pred leti od daleč, a danes vidim to tudi od blizu. Slovniski pouk se obče smatra kot potrebno zlo, kot robata dekla, ki ima le smetje iz hiše pometati t. j. trebiti jezikovne kozle učenceve govornice in ničesar več. Toda to mnenje je zmota. Slovnica ima ne le negativno nalogo trebljenja in čiščenja, ampak tudi svojo pozitivno zadačo. Ona mo-

»Vigred se povrne«, nakar so štirje tovariši dvignili krsto in jo prenesli na voz. Sprevod je otvorila šolska mladina z zastavo in vencem z napisom »Dragemu voditelju — šolska mladina«. Četa »Sokolov« je spremljala dragega brata k večnemu počitku in godba »Gasilnega društva« je svojemu vnetemu tovarišu igrala ganljive žalostinke na zadnji poti.

Za krsto smo opazili med drugimi okr. glavarja z uradniki glavarstva, župana z mestnimi odborniki, zastopnike »Čitalnice«, zastopnike vseh društev, pri katerih je pokojnik sodeloval, mnogo stanovskih tovarišev in mnogo drugega občinstva.

V Vojni vasi, kjer se nahaja skromno pokopališče so zopet prenesli štirje tovariši krsto z voza. Po končanih cervenih obredih so zapeli pevci »Blagor mu«. Ko pa je padla prva gruda na črno krsto, ni ostalo nobeno oko suho...

Špan.

Pristopite k „Jugoslovanski Matici!“

ra posnemati razsodno in nežnočutno gospodinj, ki zna svojo hišo z okusnimi slikami in drugimi lepotijami okrasiti, tako mora tudi pravi slovniski pouk seznaniti učence z lepimi besednimi oblikami in izrazi, ki niso običajni v priprosti ljudski govornici. In morda je to njegov glavni namen, kajti ako hočemo učenca usposobiti za umevanje knjižnega jezika, ne moremo iti mimo deležnikov, rekcije nekaterih glagolov in pridevnikov, mimo redko rabljenih in vendar potrebnih predlogov, veznikov in drugih členic. In šele besedotvorje! Vse to mora učenec dobro spoznati in se usposobiti, da sam tvori potrebne oblike ali besede (izraze) ter jih pravilno rabi.

Znam, da slovnica v osnovni šoli ni sama sebi namen, temveč da služi le drugim predmetom v podporo, vendar ne smemo iz te njene podrejenosti sklepati, da je postranskega in za izobrazbo manj važnega pomena nego drugi predmeti. Kardinalna zmota! Poleg računanja pač v osnovni šoli ni drugega predmeta, ki bi formalno in materialno izobrazbo bolj pospeševal kakor slovniski pouk. Morda poreče kdo, da spisje, Nikdar! Spisje brez slovniskega razmotrivanja t. j. brez poznavanja slovniskih pravil in skrivnosti je zgolj instinktivno, privajeno besedičenje. Učenec mora znati utemeljevati, zakaj da je rabil ta sklon in ne drugega (reakcija!), ta predlog in le ta veznik.

Slovnica je izborna šola praktične logike. Kdor zna tujo misel razčleniti, jo zna tudi doumeti in si duševno prisvojiti, pa tudi svoje lastne misli pravilno zapisati. So ljudje, ki gotovo tudi brez poznavanja slovnice in logike pravilno govorijo, toda tako govorjenje je le privajeno ali operira le s konkretnimi mislimi, z zaznavami telesnih čutil, kar zna tudi mali otrok. Avtodidaktični ali rojeni govorniki in filozofi pa so bele vrane.

Mnogo jih je, ki zavidajo nemški narod za njegovo umstveno izobrazbo, za njegov smisel za red, točnost, preciznost in disciplino. Smelo trdim, da mu te lastnosti niso toliko prirojene, kolikor so mu privzgojene potom učnega obrata. Ako pregledamo nemško didaktično šolstvo, gotovo najdemo na prvem mestu pripomočke za uspešni jezikovni pouk, med katerim zavzema poleg čitanja slovniski pouk drugo mesto, kar je čisto logično, kajti najprej se morajo potom čitanja svahljati predstave, potem se premotrivajo besedne oblike ter pravila, ki le te določajo, in v tretji vrsti šele more otrokov duh stopiti v aktivno delovanje s tem, da projicira na katerikoli način dobljene misli na papir.

Za psihologa zelo poučen je tudi pojav, da se govorna spretnost češče ne ujema s spisovno. Poznal sem ter poznam še otroke, ki prav spretno govorijo o vsakdanjih pripetljajih, a niso v stanu, le tri stavke pravilno in po logičnem redu napisati. Obratno pa so mi znana imena mnogoterih izbornih slovstvenikov, ki niso bili zgovorni, kamoli govorniki. Ta kontradiktorni pojav ima svoj vzrok bržkone v temperamentu in krvnem obtoku. Govorniki so obče živahnejšega značaja in kri jim polje hitreje po žilah, da si vsled tega tudi predstave urneje sledijo v možganih, organu človeškega mišljenja. Misleci in literati pa se morejo deli časa pomuditi pri kaki misli ali predstavi, da si jo ogledajo od več strani. Komu naj damo prednosti: temperamentnemu govorniku, ki fascinira poslušalce, ali redkobesednemu, temeljitemu mislecju? En sam pogled v naše javno življenje nas prepriča, da se res mnogo govori in beseduje t. j. ponavljajo se le besede drugih, toda žal premalo se misli in prevdaria, v kolikor bi mogle biti resnične in, ako udelejevane, tudi koristne. Pomisliti moramo tudi, da ne morejo biti vsi ljudje govorniki, ker potem ne bi bilo — poslušalcev, kar se često pripeti na shodih, koder jih hoče več hkrati govoriti. Končno ne smemo pozabiti, da imamo ves človeški napredek zahvaliti bistroumnim mislecem vseh narodov in vekov. Le govorniki pa navadno več škodujejo nego koristijo. Še vsem je v spominu, kako so nekateri brezvestni govorancari razvneli ljudsko dušo za vojno in brezmišleno klanje! Toda dovolj o tem, ker menda danes tudi ni nič boljše v tem oziru!

Potem takem bomo hodili pri pouku srednj pot: ne govorna spretnost za vsako ceno naj bo naš cilj, ampak stvarno in jedrnat govorjenje, ki naj uri ob snovi, ki se da obenem tudi izkoristiti za umstveno, etično ali estetično izobraževanje. Ne količina besed in stavkov (kvantum) hodi merodajna, ampak njih miselnost vsebina in slovniska pravilnost, torej kvaliteta!

Vsem tem zahtevam glede jedrnatosti, pravilnosti in logičnosti pa ustrezemo

s temeljito nego slovnice, ki naj velja kot nekaj regulativ rastoče učenčeve duševnosti. Kakor smo že omenili, mora slovniski pouk podpirati ne le spisja in realij, ampak sploh vse druge predmete. Njegova zadača je torej precej obsežna in mnogostranska, iz česar sledi, da se mu mora posvetiti tudi zadostno število učnih ur, naj bi bilo celo na račun realnega pouka. Vem, da s tem ne ustrezem modernistom, ki kar rojijo za čim več snovi iz realij, toda sedanje materializiranje pouka je le efemerna bolezen, ki jo bomo in jo tudi moramo preboleti. Iz lastne izkušnje vem, da je formalno dobro izšolan učenec na boljšem napram tovarišu, ki si je naprtal le svoj spomin s stoterimi imeni in podatki iz realnih predmetov. Sicar o teh ob priliki!

Slovenski jezik pa je tudi po svoji konstrukciji (sestavu) takšen, da se ga dobršen del učencev temeljito ne nauči brez slovnice. Pa tudi isti, ki ga že od doma pravilno govorijo, se naj zavedajo jezikovnih pravil in zakonov, naj jih umajo: razum naj podpira privajenost. Znano je, da mnogoteri učitelji ne ljubijo slovniskega pouka, ker se jim zdi preveč suboparen in abstrakten; deloma je ta strah upravičen, toda veliko je odvisno od učiteljevega znanja in načina podavanja snovi.

2. Sklanjatev samostalnika.

V naslednjem hočem podati nekaj lastnih izkušenj iz obravnavanja važnejših poglavij iz slovnice. Najprej me zanima sklanjatev, ki se obče zelo slabo obdelava. Ni praktično in še manj psihološko, da se samostalnik in pridevnik sklanjata vsak sebi. Da postopajo tudi drugi jeziki tako, ne drži, ker se v slovenščini sklonila samostalnika in pridevnika bolj ujemajo nego n. pr. v nemščini. Nemec sklanja samostalnik vedno s členico ali drugo pridevno besedo, da si bolj ponazori posamezne sklone. Taka ponazoritev tudi ne bi škodila slovenski, osobito i-sklanjatvi. Dalje opozarjam na dejstvo, da se rodilnik nekaterih samostalnikov (imen živih bitij) da težko in le omejeno rabiti v stavku brez pridevne besede (prilastka). Velika napaka je, da se že spočetka vadi sklanjatev v vseh treh številih, da tako begamo otroke srednje stopnje z 18 skloni! Na tej stopnji naj sklanjajo učenci le v ednini in množini, ker se s tem prihrani mnogo časa za potrebnejše vaje in da slovniska ura ne postane preveč dolgočasna. Vrh tega se dvojina le redkokdaj rabi, in ako, učenci bodo zadeli njene sklone, izvzemši dajalnik in orodnik, gotovo tudi brez posebne vaje.

Veliko zamudo, da se v sklanjatvi ne pride naprej, povzročata naša slabo pogodena terminologija. Prvi sklon se zove imenovalnik, to še gre. Toda kako naj deci razložim rodilnik? Li ne bi bilo boljše reči čigavnik? In dajalnik je tudi lahko jemanik, tožilnik pa hvalilnik. Šesti sklon pa je oblagodarjen kar z dvojnimi imenom. Vestna kopija latinskega izrazoslovja! Je li res treba mučiti otroke s takim golim nominalizmom, ki za to stopnjo osnovne šole nobene vrednosti nima? Li še vemo, kako priprosto poimenujejo Nemci svoje štiri sklone? Jih ne bi kazalo v tem oziru posnemati? Seveda! Veliko zmote in zamenjav povzročata v naši slovniski terminologiji prečesto rabljeno obrazilo—nik! Zašto se lahko pripeti definicija: Imena oseb, živalij... so imenovalniki!

Kolikor potrebno utemeljivši svoje nazore, lahko pridem k praktičnemu delu. Ko so učenci že dodobra izurjeni v pravilni rabi samostalnikovega števila (seve brez in tudi s pridevno besedo!) pričnem z a-sklanjatvijo n. pr. naša krava. Že pri številu se morajo učenci opozoriti na različne končne samostalnikove. Danes pa hočemo spoznati druge spremembe na samostalniku! Učitelj napiše polgoma šestero stavkov, enega pod drugega na tablo. Stavke povedo učenci na primerna vprašanja sami. Med tem ko učitelj piše, naj srednje in manj nadarjeni učenci ponovno čitajo že napisane stavke; s tem se uho in jezik bolj privadita na nove besedne oblike, povrhu pa se bolj obdrži pozornost in disciplina. Vobče bo za prvo lekcijo v sklanjatvi, ako nimam posebnih nadarjenih in dobro pripravljenih otrok, zadostovala edina, kajti tu gre v prvi vrsti za pojem »skloni«, oziroma: samostalnik krava ima v ednini 6 sklonov, kar se lahko in hitro razširi, ako uporabim v stavkih naša (vaša) koza, ovca... v pravilo: ženski samostalnik ima... 6 sklonov. Na vse to so učenci z metodnimi vprašanji opozorjeni, da sami najdejo in povedo pravila. Ravno tako tudi na način vprašanja po posameznih sklonih.

(Dalje prihodnjic.)

Iz Jugoslavije.

— **Tovariši, tovarišice!** Spomin svojega vrliga tovariša in prvoboritelja za naš stan, šolstvo in narod toliko zaslužnega pokojnega ravnatelja Nerata počastimo najprimerneje s tem, da darujemo za Neratovo temeljni kamen Učiteljskemu domu v Mariboru, ki ima namen omogočiti študij našim otrokom. **Med delom za druge, ne pozabimo sebe!** Naj ne bude nikogar med nami, ki bi se ne odzval temu klicu! Nabiralne pole s položnicami so se razposlale vsem vodstvom šol na Slov. Štajerskem, Koroškem in Prekmurju. Ker je možno, da se je kakšna šola izpustila, ali pa se je pismo zgubilo, naj se dotična vodstva, ki ne dobijo do 15. t. m. nabiralnih polobrnj, z dopisnico na naslov: Učit. dom v Mariboru.

— **Naša anketa.** Želeči da čujemo mišljenje drugova o nekajih školskih in prosvetnih vprašanjih, mi dajemo nekoliko vprašanj in molimo drugove da jih prouče in nama dostave svoja mišljenja, kako bi jih izneli v »Nar. Prosveti«. O vprašanjih treba pisati kratko in jasno, ne upuščajući se u detalje. Od stiglih odgovorov štampače se oni koji budu najbolji: 1. Kako bismo najbrže došli do dobrih školskih zgradb? 2. Šta je cilj narodne škole? 3. Jesu li dovoljni ili suvišni predmeti koji se uči u Učiteljskoj Školi. Koje bi trebalo oduzeti, koje dodati i zašto? 4. Koja su sredstva kojima bi se svi učitelji-ce privoleli da budu članovi svojih zborova i U. J. U.? U raspravljaniu onih pitanja treba uvek imati na umu Finansijske ekonomske prilike zemlje, i potrebe škole i naroda. Odgovore slati najdalje do 20 juna o. g. Uredništvo »Narodne Prosvete«.

— **Iz razstave otroških del v Zagrebu.** Veliko zanimanje, ki se kaže za to razstavo dokazuje veliko število že došlih del iz vseh krajev naše domovine. Dnevno prihajajo razna vprašanja staršev, učiteljev in drugih interesentov a »Proletni Salon« prireditelj te razstave rad odgovarja na vsa vprašanja. A da bi najširša javnost zvedla natančneje o tej razstavi, javlja »Proletni Salon« sledeče: 1. Razstava otroških del se bo otvorila pod pokroviteljstvom prosvetnega ministrstva 3. septembra t. l. v Zagrebu v Umetniškem paviljonu, a trajala bo mesec dni. 2. Razstavljena bodo dela otrok do 15. leta, katera so nastala iz lastne inicijative in to risbe s svinčnikom, barvo in peresom; predmeti izdelani v lesu, ilovni, izrezani iz papirja, vezani z lito; duševni produkti, kakor pripovedke in pesmi itd. Šolska dela in taka, ki so delana samostojno tedaj pregledana ali prebrisana se ne bodo vzela v ozir in tudi ne razstavila. 3. Poslana dela se bodo vrnila, ako bodo označeno od pošiljatelja, da zahteva vrnitev. Stroški za pošiljanje in vrnitev nosi »Proletni salon«. 4. Predmeti se pošiljajo na adresu »Proletnega Salona« Zagreb, Ilica, 5 najpozneje do 15. avgusta t. l. 5. Odpošiljatelj mora točno označiti ime in priimek, prebivališče in starost otroka, kateri je izdelal poslano delo. »Proletni Salon« bo izdal povodom te razstave strokovno knjigo o deški umetnosti, za katero pišejo naši najboljši pedagogi in v katero bodo reproducirana najboljša dela iz razstave. Ko že vemo koliko smisla in fantazije je pokazal naš narod v ornamentiki, veztvu itd., bo sigurno interesantno in važno videti naš naraščaj in njegov odnošaj prema okolici.

— **Vrtnarski tečaj v Slov. Bistrici.** Dne 25. in 26. aprila je priredil sadjarski nadzornik tov. A. Skulj na slovenjebistriški deški šoli dvodnevni vrtnarski tečaj za učiteljsko slovenjebistriškega okraja. Tečaj je imel 26 udeležencev med temi 7 učiteljic. Z velikim zanimanjem smo sledili teoretičnim in praktičnim izvajanjem predavatelja. Udeleženci tečaja so zanesli na svoje domove toliko praktičnih načrtov, vzpodbud in navodil za ureditev šolskih vrtov, da se bodo sigurno kmalu pokazale koristne posledice tega tečaja. Po končanem tečaju se je vršil izlet v vinograd tov. Janžekoviča in potem k tov. Rajnerju na Gornjo Polskavo, kjer nam je v prijateljskem razgovoru le prehitro minil čas.

— **Popravek.** V 17. številu našega lista se nam je pri razpisu učiteljske službe za okraj Brežice vrnila neljuba pomota. Mesto je razpisano na šest razrednih osnovnih šolih v Dobrovi, ne pa na štirirazrednih v Dobrovi.

— **Volitve v okrajni šolski svet v Črnomlju** so nam pokazale kako naj nastopi organizirano učiteljsvo. Nosilec liste Belokranjskega učiteljskega društva tovariš Barle, je dobil od 660 glasov. Tudi drugi tovariši samo po par glasov manj. Izvoljeni so bili: tovariš K. Barle,

tovariš Lovšin, kot namestnika pa tov. Morela in Poldka Baudkova.

— **Tovarišem maturantom iz leta 1917.*** Še nekaj tednov, in dovršenih bo 25 let odkar smo si podali roke in se razšli. Mnogo nas je, ki se nismo od onega dne več videli. Mnogo naših tovarišev je leglo v prezgodnji grob. Gotovo želimo vsi, ki smo še ostali živi, da se po tolikih letih snidemo in posvetimo nekoliko uric samim sebi in spominom. Za tak sestanek je treba miru in ubranosti. Za sestanek ob priliki vsesokolskega zleta nisem. Prav tako se mi zdi nepravilna prilika pokrajinskega zbora U. J. U. Ob takih dneh nima človek časa sam zase in ga ne sme imeti, ker je v službi drugih nalog. Zato se popolnoma strinjam s tovarišem Toneom, ki bi nas rad zvalil ob Binkoštih v Trbovlje. Program je že izdelal, in je prav preprost. Sestanek je na binkoštno nedeljo dopoldne tako, da smo opoldne zbrani pri obedu. Popoldan posvetimo sebi in Trbovljam, nato proti večeru razhod. Oni tovariši, ki bi si hoteli ogledati rove, lahko počakajo do ponedeljka. Za prenočišče bo že kako preskrbljeno. Zvezo s postajo oskrbuje auto. Tovariša Tone in Jaka, ki sta nameščena v Trbovljah, sta odgovorna za zabavo in red. Dragi tovariši! Mislim, da ni treba razmišljati mnogo. Kdor je za gorenji predlog, naj mi to sporoči na dopisnici, a takoj, da lahko morebitne nejasnosti razbistrim v »Tovarišu« in da lahko Toneta obvestim o številu udeležencev. Do sestanka, ki ga moramo udeležiti, vas srčno pozdravlja — Drag. H.

— **Višnjagora.** Tu je razpisano do 15. maja 1922 učiteljsko mesto v stano namestitev. Kraj leži ob železnici in je blizu Ljubljane. Za hrano in stanovanje preskrbljeno. Učitelji — Sokoli — prosite za to mesto.

— **Dekliška osnovna šola na Jesenicah** je nabrala na veliki teden 1000 K za stradajoče Ruse.

— **Nabralo se je na 6 razrednici Sv. Križa pri Ljutomeru** med učenci za »Priloge« Jugosl. Mat. 616 K; po šol. okolišju so pa vrli učenci nabrali za gladojučo rusko deco 2615 K.

— **Iz mestnega šolskega sveta.** O redni seji mestnega šolskega sveta z dne 25. aprila 1922 smo preiel nastopno obvestilo. Predsednik proglasi sklepčnost in otvori sejo. Zapisnikar oglosi bistvena praesidialia, ki se vzemo na znanje. Zapisnikar o zadnji redni seji z dne 16. marca 1922 se odobri brez ugovora. Poročilo okrajnega šolskega nadzornika o osebnih izpremembah med tukajšnjim učiteljskim svetom in pa o daljših dopustih izza zadnje upravne dobe se vzame na znanje; istotako poročilo o učnih uspehih pri pouku vojakov analfabetov. Za razpisana učna mesta troje katehetov na javnih mestnih osnovnih šolah, nadučitelje in voditeljice III. mestne deklishe osnovne šole, učitelja in učiteljice na mestni barjanski šoli in stalnega suplenta na javnih mestnih deških osnovnih šolah s sedežem na V. mestni deški osnovni šoli predlože se višjemu šolskemu svetu predlogi. Na znanje se vzemo poročilo o nadzorovanju IV. mestne deklishe, V. mestne deške, zasebne vnanje deklishe uršulinske in I. mestne deške osnovne šole v Ljubljani, ki jih je predložiti višjemu šolskemu svetu v odobrenje. Stavijo se predlogi za razširjenje obstoječih in ustanovitve novih tukajšnjih šol s pričetkom šolskega leta 1922/23. Predložiti je višjemu šolskemu svetu navsete o nagradah učiteljsstvu za uspešno gojitev cerkvenega petja in glasbe. Sklene se naprositi višji šolski svet, naj izda naredbo na vsa podrejena ravnateljstva srednjih šol, da ne pripustijo k vsprejemnemu izpitu nobenega učenca, ki nima priporočila vodstva osnovne šole. Za pisarno mestnega šolskega sveta je naročiti izvod »Narodne prosvete«. Ker se nihče več ne oglašja za besedo, zaključí predsednik sejo ob 7. uri zvečer.

— **Učenci in učenke trirazrednice pri Sv. Petru v Sav. dolini** so darovali in odposlali tudi letos Jugoslovenski Matici za »pisanke« 174 Din.

— **Krajni šolski svet pri Sv. Petru v Sav. dolini** je razpuščen. V njem je dose-daj neomejeno diktiral slavnostni župnik Dr. Ivan Janežič, ki živi v vednih preprih in večnih tožbah s svojimi farani. Upraviteljem je imenovan vladni komisar g. dr. Anton Farčnik iz Celja.

Vestnik za učiteljske.

— **U Pevski zbor ljubljanskega drž. učiteljskega** je priredil v nedeljo, 7. t. m., svoj drugi popoldanski izlet v Dolenji Logatec z vokalnimi koncertom ob 17. uri v »Društvenem domu«. Na vzporedju sta bili

* Za zadnjo številko došlo prepozno. Uredn.

poleg mešanih zborov, ki so nam še v živem spominu z vrhniškega koncerta, tudi Bajukova hrvatska narodna »Djevojka je ružu brala« in Lajovčev »Zeleni Jurij«. Izvajanja so bila tudi to pot točna in gladka tako, da odkrito čestitamo tako mlademu pevskemu zboru kakor odličnemu pevovodji E. Adamiču na popolnem moralnem in gmotnem uspehu. Zbor je pel vse pesmi na pamet — tudi težavnejšo in dolgo Novakovo »Nesrečno vojno« kar je napravilo posebno dober vtisk na zbrano občinstvo, a najboljši in najek-saktnije je zapel Adamičevi »Mladega junaka« in »Svatbo na poljani«, ki jih je moral poučiti. Dvorana je bila nabito polna domačega občinstva; med posetniki so bili tudi višji šolski nadzornik E. Gangl, podpredsednik višjega šolskega sveta J. Dimnik, okrajni glavar V. Borštner s soprogo, okrajni šolski nadzornik L. Punčuh, polnoštevilno logaško državno uradništvo in učiteljsvo.

Vestnik učit. ženskih ročnih del.

»ŽENSKA ROČNA DELA IN UČITELJICE«.

(Piše: R. S.)

(Dalje.)

Ni bilo morda preziranje preje, ki je podlaga vsemu ročnemu delu nedostatek?

Po hudih vojnih ranah se vselej po-kaže, da je izdelovanje domačih tkanin in niti nekaj gospodarsko zelo važnega. Neka moč naroda tiči v neodvisnosti od zlega soseda, moč, ki brani narod potujčevanja. Tega bi ne smela narodna šola prezreti. Boli bi dvigala preja narodno zavest nego šetanje v narodni noši, ki jo je napravila najmodernejša šivilja v mestu iz pariške svile, dunajskega baršuna itd. Seveda bi se te tehnike ne smelo učiti tako kakor v nekdanjih industrijskih šolah, kjer je bila edina zanimivost dolgo-trajnega, enakomernega sukanja niti le dobiček, ki ga je imela učenka od svojega dela. Učiti bi se moralo prejo tako, da ostane narodu znana, da ne izmre veselje do industrije v ljudstvu, čegar zemlja daie lepi lan, drago volno.

Nauk o tkaninah, o vlaknih, kakor se je do sedaj gojil na osnovni šoli je pomanjkljiv. Deklicam se je povedalo od kod izvira vlakno, kdo ga izdelava v potreben material. Pokazala se jim je tudi razlika med bombaževim, laneno, svileno, kovinasto nitjo in tkanino. Ta nauk je švig-nil mimo mlade glavice kakor megla, ki ne zapusti nobenih utisov. Šele praksa v poznejših letih je zorela spoznavanje niti in raznega blaga. Vse drugače pozna predica vlakno. Preja je res mehanično delo in tehnika je lahka. Pol ure nauka zadostuje, potem se učenka vadi sama, dokler doseže spretnost obdržati enakomernost niti in obiednem sukati jo. To spretnost doseže v treh do štirih urah. Na šoli kjer je 12—20 učenk v šestem šolskem letu, bi zadostoval en kolovrat, da se vse učenke nauče v enem letu presti. Raba kolovrata bi se prepustila vsaki deklici 2—3 tedne. Tako bi se preja ne učila na račun drugih tehnik. Predivo pa raste doma. Raste tudi na šolskem vrtu, šolski nivi v zadostni množini, ako se vsako drugo ali tretje leto poseje pol ara zemlje z lanom. Pipanje, rosenje in spravljajenje lana bi oskrbeli otroci. Trlica pa ni tako dragocen stroj, da bi ga šola ne zmogla. Deklice 7. in 8. šolskega leta bi se vadile preje in sukanja sukanca ter pripravljajenja (drgašanja) in preje volne. To v isti meri kakor v 6. letu navadne preje. Ne trneli bi pomanjkanja niti ne platna za ročno delo, tudi če nam vojna zabrani uvoz in nam iz tovarn odpokliče delavnih moških rok. Zapalo ne bi ročno delo tako žalostno, kakor se je zdaj zgodilo. Bil bi omenjeni nauk začetek uka o narodnih motivih, približno tako, kakor je znanje črk začetek učenosti v leposlovju.

(Dalje sledi.)

Naše narodno prosvetno delo.

Šolske ljudske knjižnice.

— **ph »Narodna čitalnica« v Vojniku** ima ljudsko knjižnico, ki prav lepo deluje pod spretnim vodstvom marljivega knjižničarja — učitelja g. Vinko Požarja. V preteklem letu je izposojeval knjige 54 krat, ob nedeljah in praznikih. Skupaj se je izposodilo 1344 knjig, najmanj na poslovnih dan 4 knjige, največ 48 knjig, povprečno 25 knjig. Knjižnica ima 183 vezanih in 12 nevezanih knjig. Ljudstvo čita prav z veseljem, le žal, da primanjkuje primernih knjig. Pri izposojevanju knjig pomaga knjižničarju njegova soproga —

učiteljica g. Ivanka ter otr. vrtnarica gđc. Marica Špesova. Blagajničarka učiteljica gđc. Tilka Požarjeva je izkazala v preteklem letu 2361.27 K dohodkov in 1806.20 K izdatkov. Društveni tajnik je učitelj g. Franjo Rejec. Pod vodstvom pevovodje učitelja g. Juliana Šinigoja, kateremu pomaga učiteljica g. Mira Jankovičeva je že večkrat nastopil pevski zbor s prav lepimi pesmimi. Tudi več gledaliških predstav je že priredila čitalnica. Društveni predsednik je bil v preteklem letu učitelj v pok. g. Anton Brezovnik, sedaj pa je njegov sin — njegov namestnik pa je naš učitelj g. Peter Jankovič.

Šolski odri in pevski zbori.

— **po Na mestni šoli na Barju** so na velikonočni ponedeljek in belo nedeljo priredili igro za odrasle. Združili so se tamošnji fantje in dekleta ter ustanovili svoj pevski zbor. Obenem so začeli zbirati prispevke in material za postavitve gledališkega odra. Tako je bilo možno, da se je mogel postaviti lastni oder. Kako z veseljem so pozdravili Barjani to misel, kaže, da so sami radevolje prispevali v raznih zneskih za oder. Ta gledal. oder pa je obenem prvi stalni šolski oder v Ljubljani. Vodstvo potja in predstav ima v rokah šol. voditelj Tit. Grčar.

— **po Obmejna šola pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu** je v nedeljo 23. aprila upri-zorila igrico »Teta iz Amerike«, ki je prav dobro uspela. Tudi petje in deklamacije so bile izvrstne. Pod vodstvom učiteljev je tukajšnji »prosvetni krožek« igral burko »Vedeževalka«, pel je tudi moški zbor krožka, ki je vse pesmi dobro pogodil. Ljudstvo je bilo navdušeno in si želi v kratkem zopet kaj podobnega videti. Čisti dobiček se porabi za srbohrv. čitanke. Zopet se je pokazalo vztrajno obrambno - prosvetno delo tik ob naši državni granici!

— **po Krovic pri Trziču.** Dne 17. aprila in 23. aprila je tukajšnje učiteljsvo s šolsko mladino priredilo predstavo. Na vzporedju je bila igrica »Lažnjiva Mile-na«, šaljiva prizora »Iz raznih stanov«, in »Sem z Ribnice Urban«, ter deklamacije. Igralci so svojo nalogo rešili nad vse častno. Obilen obisk v obeh dnevih je pokazal, da se ljudstvo zelo zanima za otroške prireditve. Čisti dobiček 3130 K se porabi za šolsko knjižnico, za zvezke in za razne potrebščine pri šolskem odru. Tudi Jugoslovenska Matica je dobila svoj del.

Književnost in umetnost.

— **k 1914. Pjesme.** Skromni učitelj u selu, g. Isaije Mitrovič poznat je našoj javnosti sa svojih nježnih i iskrenih pesama. Rukopis poslao je Pesnik »Natošević« sa ovim propratnim pismom: »Dragi prijatelju, pod neodoljivim utiscima nesretne i jadne 1914. godine, ove su pesme ispevane. — Pevao sam ih osamljen, ubijen, ponižen, zabavljen sam sa sobom i svojom tugom i silnom mržnjom na one, koji su se izlili takovom elementarnom gorčinom na srpsku naciju. — Krio sam ih u mrak, u zabite kutke, u napukle grede i venčanice i iz toga ih mraka iznosim na svetlo sunca naše slobode i našega Vaskrsa. — Nekoje su se i zagubile, te ako ih pronađem i te ću Vam poslati. Sve nose zajednički naslov »1914«. — Pod tim ih naslovom i stampajte. Staro Selo, Glamoč 20. nov. 1918. Pozdrav Vaš Mitrovič.«

Naša gospodarska organizacija.

— **g Učiteljski Dom u Splitu.** Poziv. U smislu čl. 53. pravila pozivlju se gg. članovi zadruge »Učiteljski Dom« na konstituirajuću skupštinu, koja će se držati dne 28. maja t. g. u 10 sati u ženskoj gradskoj osnovnoj školi u Splitu, na kojoj će se raspraviti ovaj dnevni red: 1. Izvještaj privremene uprave o dosadašnjem poslovanju i stanju zadruge. 2. Izbor dvojice ovjervatelja zapisnika skupštine i dvojice skrutatora. 3. Izbor prav-nog odbora. 4. Izbor nadzornog odbora. 5. Eventualije. Gg. zadrugari, koji ne će moći da pristupe na skupštinu, mogu se dati zastupati po kome zadrugaru sa pismenom punomoći po čl. 58. pravila. čl. 58. pravila. Za privremenu upravu zadruge »Učiteljski dom« u Splitu na 28. aprila 1922. — A. Kačić, I. Manzoni, D. Vitačić.

— **g Članarina in darila za učiteljski konvikt v Ljubljani.** Namesto venca na grob pokojni tovarišici Idi Mollovi iz Trboveli je darovalo učiteljsvo deške šole v Trbovljah—Vode Din 35 in učiteljsvo deklishe šole pa Din 75. — Tovari-

šica Kobal Lijana z Vrhnike Din 37.50. — Učiteljsko društvo za Kočevski okraj namesto venca na grob g. Vitomira Jelenca Din 50. Hvala!

REZERVNI SKLAD.

Prostovoljni organizacijski davek — 1922. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

6. izkaz.

Po 100 Din: Učiteljski zbor — Borovnica. Po 50 Din: Učiteljsko — Mežica. Darovali so à 10 Din: Feinig Ivo, Alojzija Vrečkova, Möderndorfer Vinko, Cebul Jernej ter Gallob Rudolf; Bibijana Jakše-Kolškova — Vransko. Po 15 Din: Učiteljsko — Dobje pri Planini. Prispevali so à 5 Din: Franica Podlesnikova, Makari Aladar in Šerbak Ivan. Po 10 Din: Završnik Karel — Duplje, Gorenjsko; Farkaš J., šolski ravnatelj v pok. — Maribor. Bravo, vrlji učiteljski veteran! Odgovor spodaj pod izkazom! Po 8 Din: Učiteljsko — Sv. Duh, p. Sv. Jur ob Ščavnici. Po 7 Din 50 p: Učiteljsko — Vučja vas, p. Križevci. Po 5 Din: Michler Ivan — Vrhnika; Cvetka Krebljeva — Maribor. Po 4 Din: Rajer Rajko — Ljubljana. — Današnji izkaz 264 Din 50 p. Prej izkazanih 6464 Din 50 p. Skupaj 6729 Din.

Gospod ravnatelj!

Da, prejel sem Vaš prostovoljni organizacijski davek za t. l., kojega ste mi poslali z dne 7. aprila kakor pravite: »Kot majhen prispevek v prid slovenskemu učiteljsstvu.« Dne 28. aprila sem prejel tudi Vašo dopisnico, v kateri pišete: »Izšlo so že tri številke »Učiteljskega Tovarisha« od tega časa — a izkaza ni in ni. Kako to?« Na zadnje vprašanje odgovorjam kratko. Žalostno je to, da prispevki za rezervni sklad tako počasi kapljajo! Ni mi možno podati v vsaki številki našega glasila »željno pričakovanega izkaza«, koji je še mnogim tovarišem in tovarišicam »bav-bav«, zato se ga menda tako trdovratno izogibajo.

Gospod ravnatelj! Povejte slednjim, da taka brezbriznost v današnjih dneh nikakor ni opravičljiva! Kako pravimo takim ljudem, ki ničesar ne dajo — a hočejo imeti vse? Na I. pokrajinski skupščini v Rogiški Slatini so padle na račun takih brezbriznežev zelo ostre puščice. Kaj se bo v tem oziru ukrenilo na prihodnih skupščinah, boste lahko pričla ter si jih boste lahko tako privoščili, kakor zaslužijo. Morebiti se Vam bo slednjic posrečilo utepsti v trde glave že tolikokrat povedane besede:

S tem, da organizacijo svojo vedno rad podpiram, ljubim in častim svoj stan, mu vrata v svobodo odpiram.

Zdravo!

Ivan Petrič.

Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172.

Naša kulturna organizacija.

—ko Slovenska Šolska Matica. (Popravek.) Odbornik S. Š. M. je tudi g. učiteljski ravnatelj Anton Doplek. V zadnjem poročilu je njegovo ime tiskarski škrat izpusstil. — Slike k telovadbi so končno vendarle došle. Zdaj leže na carinskem uradu v Mariboru, Kadar dojdejo v Ljubljano, jih bomo dali broširati in razposlali poverjenikom, da jih razdele med člane. Ker pa veljajo te slike nepričakovano mnogo več, kakor smo računali in da dobi S. Š. M. nekoliko povračila, zato bo moral vsak član doplačati poverjeniku 1 Din; za nečlane bodo pa veljale slike 2 Din. — Letnina za l. 1922 znaša vsled odborovega sklepa 20 Din in sicer zaradi vedno naraščajočih tiskarskih stroškov.

—ko Opomin naročnikom Slovenske Šolske Maticice. Zadnje mesece so naročila pri Matici razna šolska vodstva in krajni šolski sveti širom Slovenije različne knjige s pripombo, da poravnajo račun kakor hitro prejmejo pošiljatev. Zaželjene knjige so bile naročnikom že zdavnaj odposlane, poravnave računov pa le od nikoder ni. Ker je Šolska Matica strogo vezana na točna plačila svojih članov in naročnikov, s pomočjo katerih vrši svojo važno kulturno nalogo med slovenskim učiteljskim, zato prosi Maticin blagajnik vsa ona šolska vodstva in krajne šolske svete, ki Matici dolgujejo, da poravnajo čimprej svoje dolžne zneske.

Vsak Jugoslovan mora biti član „Jugoslovanske Maticice!“

Iz naše stanovske organizacije.

Iz glavnega odbora UJU v Beogradu.

Svima povereništvima i učiteljskim društvima U. J. U. u Kraljevini S. H. S.

Izvršni Odbor Udruženja Jugoslov. Učiteljska dobio je iz ministarstva prosvete sledeći akt:

Novim projektom zakona o osnovnim školama predviđeno je da nastava obavezno traje osam godina. Za to vreme učili bi se ovi predmeti:

1. Nauka o veri, s moralnim poukama;
2. Srpsko-hrvatsko-slovenački jezik;
3. Narodna istorija, s najvažnijim događajima iz opšte istorije;
4. Zemljopis naše države, s kratkim poznavanjem susednih i drugih zemalja;
5. Račun s geometrijskim oblicima;
6. Poznavanja čoveka s poukama o čuvanju zdravlja;
7. Poznavanje prirode, s osnovima poljske privrede, fizike, hemije, biologije i fiziologije;
8. Osnovni domaće ekonomije;
9. Građanske pouke;
10. Crtanje i lepo-pisanje;
11. Privredni radovi prema mesnim prilikama;
12. Pevanje i po mogućnosti i sviranje;
13. Gimnastika i dečje igre;
14. Predmeti koje traži čl. 12 za naročite škole (škole za nenormalnu i nerazvijenu decu).

Da bi se mogao izraditi što bolji nastavni plan i programi iz poigodnih nastavnih predmeta, potrebno je čuti mišljenje što većega broja prosvetnih radnika i poslužiti se njihovim eventualnim iskustvom. S toga Vam se dostavlja ovaj predmet, s molbom da izvolite bilo preko učiteljskih prosvetnih korporacija, bilo preko školskih nadzornika i drugih priznatih prosvetnih radnika, pribaviti mišljenje kompetentnih lica i korporacija, i da ih srede dostavite Ministarstvu, kao gradu za novi nastavni plan i programe.

Ministarstvu se mogu dostaviti i celli elaborati kad oni to zaslužuju po originalnosti ili po marljivoj obradi.

Pri izradi ovih planova i programa, valja imati na umu:

1. U prva četiri razreda nastava je jednaka u svima školama. — a u V., VI., VII. i VIII. razredu nastava u selima nosi pretežno poljoprivredno, a u gradovima industrijsko trgovinsko obelježje;
2. Koedukacija je dopuštena u svima razredima;
3. Broj časova ne sme biti veći: od 22 časa u I. i II., 24 u III. i IV. razredu, 25 u ostalim razredima, nedeljno;
4. Školska godina traje deset meseci;
5. Nastava se izvodi na službenom jeziku (sem u odeljenjima s tuđim govornim jezikom, gde se službeni jezik uči kao nastavni predmet).

Ovo smatrati za hitno i prikupljenu gradu poslati Ministarstvu do kraja ove školske godine.

Po naredbi Ministra Prosvete, načelnik Odeljenja za Osnovnu Nastavu, Vlad. J. Radojević, s. r.

Dostavljajući ga svima povereništvima i zborovima, molimo ih da isti akt uzmu u razmatranje i sve svoje zaključke, odnoseće se na nast. program, dostave Glavnom Odboru do 15 juna o. g. kako bi i Glavni Odbor stigao da na vreme iz svega izradi jedan obiman predlog u smislu naših želja i potreba škole.

Beograd, aprila

Izvršni Odbor U. J. U.

Iz poverjeničtva UJU v Ljubljani.

—go Blagajnik učiteljskih društev prosim, da nam čimprej nakažejo polletno članarino društvenikov za l. 1922. Oddolžiti se moramo centrali v Beogradu ter izpolniti obveznosti napram tiskarski za tisk stanovskih listov. Nekatera društva imajo še poravnati manjše zneske za leto 1921. Poslal sem vsem tem obračun: Prosim torej da se odzovejo moji prošnji. Čas bi že bil, da položimo lanske račune ad akta. — Blagajnik.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SLOVENIJSKI OKRAJ ZBORUJE v četrtek dne 18. maja 1922 ob 1/2 10. uri v Št. Ilju p. T. s sledečim vzporedom: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi. 3. Volitev delegatov za zborovanje »Zveze slov učiteljev in učiteljic na Štajerskem«. 4. O zgodovini kraja in šole Sv. Ilj p. T. Predava tovarišica Mithaus Min-

ka, 5 Slučajnosti. Ob 1/2 13. uri izlet po električni železnici v romantični »Mislinski graben«. Za kosilo naj se udeleženci javijo vsaj do 17. maja pri šol vodstvu v Št. Ilju p. T. — Predsednik.

+ LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO bode zborovalo 18. maja 1922 ob 6 1/2. uri na šentjakovski šoli s sledečim dnevnim redom: 1. Učiteljsko in protialkoholno gibanje v šoli z ozirom na protialkoholni dan 24. maja. 2. Slučajnosti. — Odbor.

+ GORNJEGRAJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje v soboto dne 20. maja v Ksaveriju; pričetek točno ob 10. uri. Dnevni red: 1. nastop telovadcev s poveljnikom (tov. C. Rakovec); 2. društvene zadeve — blagajniško poročilo; 3. ogledovanje cerkvene zakladnice v Ksaveriju (mentor: tov. Terčak). — Zaradi kosila se mora vsak vsaj 5 dni prej zglasiti pri tov. Terčaku v Ksaveriju, sicer bo obedoval »Pri solncu«. Za udeležence je ta dan pouka prost, za druge ne. Predsednik.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKI IN SEVNIŠKI OKRAJ ZBORUJE v soboto, dne 20. maja t. l. v Sevnici. Zborovanje se prične točno ob 9. uri. Udeleženci iz brežiškega okraja se deljejo torej s prvim vlakom, ki odhaja iz Brežic ob sedmih. Med drugim bo na zborovanju predaval tov. Čopič o temi »Sedanje šolstvo in učitelji med narodom.« Pričakujemo polnoštevilne udeležbe. Odbor.

+ KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO ZBORUJE v soboto dne 20. maja 1922 ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopiu v Komendi. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu: Učitelj v šoli in izven nje. Poroča tovariš Janko Toman. Radi skupnega kosila naj se vsak udeleženec javi najkasneje do 15. maja tovarišu Ivanu Vuči v Komendi.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KONJIŠKI OKRAJ ZBORUJE v soboto, dne 20. majnika t. l. ob 10. uri v Čadramu z naslednjim vzporedom: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Rokotvorni pouk — v zvezi s praktičnim nastopom. Predavatelj tov. A. Berč. 4. Vprašalna škrinjica. 5. Slučajnosti in predlogi. Udeležba obvezna. Glede obeda se je pravočasno javiti — najbolje pisмено — pri šolskem vodstvu v Čadramu. Po obedu »izlet« do kamnoloma »Cezlak« ob Oplotnici. Odbor.

+ SLOVENJEBIŠTRISKO UČITELJSKO DRUŠTVO PRIREDI v soboto dne 20. majnika zborovanje in majniški izlet v Tinje na Pohorju. Skupen odhod iz Slov. Bistrice ob 8. uri zjutraj. Zborovanje se vrši točno ob 11. uri s sledečim dnevnim redom: 1. Prečitane zadnjega zapisnika. 2. Stanovske in društvene zadeve. 3. Domoznanska snov iz šolskega okoliša Tinje. Predava tovariš nadočitelj Tomazič. 4. Slučajnosti. Oni tovariši-ice, ki se udeležijo zborovanja, so pouka prosti. Šolski voditelji naj naznajo te učne osebe okrajnemu šolskemu svetu. Radi obeda naj se udeleženci javijo do 18. t. m. tovarišu Tomaziču. Polnoštevilne udeležbe se nadeja odbor.

+ LOGAŠKI KROŽEK OKR. UČ. DRUŠTVA IMA SVOJ SEŠTANEK dne 20. maja 1922. ob 10. uri dopoldne v Žireh z naslednim dnevnim redom: 1. Poročilo o tekočih zadevah. 2. Rusija — pred in med vojno. — Doljak-Stravs. 3. Slučajnosti. V slučaju slabega vremena je sestanek dne 27./5. z istim dnevnim redom.

+ PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO JE ZBORovalo 6. aprila v Ptuj. Učiteljski dom v Mariboru. Društvo je odposlalo sledeči odgovor (z ozirom na dopis mariborskega učiteljskega društva): Društvo »Učiteljski dom« v Mariboru je potrebno: pripravljajni odbor naj sestavi pravila in naj jih pošlje društvu v pretres. Številni članovi ni mogoče določiti, gotovo pa je, da se jih odzove obilo število, če se akcija tako začne, da bo viden skorajšen uspeh.

Kmetijsko - prirodopisni pouk. Tov. predsednik je podal o tem pouku sledeče misli: a) predmet zasluži, da bi se večkrat obravnaval na učiteljskih zborovanjih; b) učitelj onozarjaj otroke na strokovne kmetijske in gospodarske knjige Mohorjeve družbe, ki se še zelo malo čitajo; c) opozarjaj otroke na vzorna posestva v domačem kraju; d) imej vzoren šolski vrt in se sam izobražuj; obiskuj vzorna posestva in kmetijske tečaje; e) za mladino od 12.—18. leta naj se osnujejo kmetijski klubi, ki bi imeli namen, vzgajati mladino za umno gospodarstvo; imeli bi v šoli redne seje, vsak član bi si izbral neko panogo gospodarstva, v kateri bi se izpopolnjeval in poročal o uspehih. Razen enega malodušneža so soglašali vsi na-

vzoči, da se da z resno voljo mnogo doseči.

Bloki jeseniškega učiteljskega društva za »Učiteljski konvikt« v Ljubljani. Tovariši, ki jih še imajo, naj jih razprodajo, nerazpečane pa vrnejo!

Mainiški izlet priredi društvo 13. maja v Falo. Natančnejša pojasnila dobijo pravočasno vse šole.

+ KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO JE ZBORovalo v sredo dne 26. aprila 1922 ob 14. uri v šolskem poslopiu v Mengšu. Zbranih je bilo 54 članov in članic.

Predsednikovo poročilo. Tovariš predsednik Tomo Petrovec je pozdravil navzoče in izrazil veselje od tako izvanredno številnem obisku društvenikov. Po svojem pozdravnem nagovoru je prebral došli dopis, ki vabi k pristopu k »Tvornici učil«. Nadalje je omenil tudi novo sestavo okrajnega šolskega sveta ter priporočil zbranemu učiteljstvu, naj se isto v vseh šolskih zadevah vedno obrne na oba zastopnika učiteljsva v okrajnem šolskem svetu.

Predavanje. Tovariš I. Stenovec je nato na kratko označil učni načrt za telovadbo na podeželskih šolah. Z ozirom na obletnico smrti junakov Zrinjskega in Frankonana je predavala tovarišica Marica Poropat o tragediji teh narodnih mučnikov.

Draginiske doklade. Pri slučajnostih je bilo predlagano, naj se glede izplačila polnih draginjskih doklad obrne društvo na UJU povereništvu Ljubljana, naj isti izposluje na merodajnem mestu, da se učiteljstvu čim prej izplača to, kar mu gre.

Zaključek. Prihodnje učiteljsko zborovanje se bo vršilo v Komendi. H koncu se je zahvalil tovariš predsednik obeh predavateljskih in zborovalcem ter zaključil zborovanje.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LJUBLJANSKO OKOLICO je zborovalo 6. dan maja t. l. v telovadnici šole na Ledini v Ljubljani. Udeležba je bila prav dobra. Prilomniti pa je, da na naša zborovanja prihajajo tudi »Slomškarji« in neorganiziranci — menda zato, da imajo prost dan. Med zborovanjem pa se izmuzajo drug za drugim na prosto. To je zloraba in takih dvoživk drugič ne bomo več trpeli.

Poročilo tov. Meheliča »Ljubezen otrok do učitelja — pogoi učnih uspehov« je bilo prav dobro in idealno zasnovano.

Sprejeti so bili predlogi: 1. U. J. U. naj se zavzame za to, da se uvrsti učiteljsvo ljubljanske okolice v isti razred drag. doklad, ko ono v Ljubljani — vsaj mora isto življenske potrebe plačevati dražje kakor učiteljsvo v mestu; bodisi, da jih kupuje pri trgovcu, ki dovaža blago iz mesta, ali jih mora celo samo hoditi kupovat v mesto. 2. Zborovanje naj bo vselej na drugem kraju in naj se vrši redno vsaj vsake 3 mesece. Udeležba naj bo obvezna. 3. Po zborovanju naj se priredi, če le možno, skupen poučen izlet. 4. UJU naj posreduje, da se ustanovi v Ljubljani višja pedagoška šola, ali se začasno prirede pedagoška predavanja na vseučilišču. 5. Zastopnika učiteljsva naj na zborovanjih poročata o delovanju okr. šol. sveta. Zastopnik se je temu takoj odzval ter podal potrebna pojasnila z željo, da naj vsak član zastopnika pravočasno obvesti o zadevi, ki naj jo zagovarjata v okr. šol. svetu, da moreta braniti ugled in čast ter zastopati interese članstva. Posebno je poudarjal, da se kot zastopnik čuti vedno dolžnega braniti korist šole in učiteljsva — kot takorekoč njegov »advokat«. Predsednik je zaključil zborovanje ter povedal, da se bo vršilo prih. zborovanje meseca junija na Vrhniki. Čas bo naznanil v »Učit. Tov.«

LISTNICA UREDNIŠTVA.

— 24. maja ni praznik, predavanje se vrši v smislu odloka.

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Štev. 1042.

RAZPIS.

Vsled dovoljenja višjega šolskega sveta z dne 13./4. 1922 štev. 4947 razpisujem učiteljsko službo na trirazredni osnovni šoli v Sv. Križu pri Kostančevici v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati do dne 28./5. 1922 po predpisani službeni poti.

Okrajni šolski svet

Krško, dne 28./4. 1922.

Predsednik: P. Svetec. l. r.